

Nr 51.

Ankom till riksdagens kansli den 19 maj 1915 kl. 2 e. m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om rätt för Konungen att stadga förbud i vissa fall mot slaktande av svin och saluhållande av slaktat svin.

Närvarande: herrar Petersson i Lidingö villastad, Lindhagen, Söderbergh, Trana*, Stårner*, Gezelius*, Lars Olsson, greve Spens, Dahl, Valerius Olsson, Pettersson i Södertälje, Lindqvist i Stockholm, Pettersson i Bjälbo, Persson i Norrköping, Gustafsson i Örebro och Igel*.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Genom en den 14 maj 1915 dagtecknad proposition, nr 200, som hänvisats till lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bifogade utdrag av i statsrådet och lagrådet förda protokoll, föreslagit riksdagen att antaga följande förslag till

»Lag

om rätt för Konungen att stadga förbud i vissa fall mot slaktande av svin och saluhållande av slaktat svin.

Häri genom förordnas som följer:

Konungen äge, om sådant finnes vara av förhållandena oundgängligen påkallat, stadga förbud mot slaktande av synbarligen dräktiga

Bihang till riksdagens protokoll 1915. 9 saml. 44 häft. (Nr 51.)

svin eller svin under viss, av Konungen bestämd vikt, så ock mot saluhållande av slaktat svin under viss, av Konungen bestämd vikt; och äge Konungen ej mindre att giva föreskrifter om beviljande av de undantag från sådant förbud, som prövas skäligen, än även att stadga straff för överträdande av dylikt förbud samt i övrigt meddela de bestämmelser, som i anledning av nämnda förbuds utfärdande må finnas erforderliga.

Denna lag skall träda i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling, samt äga tillämpning till och med den 29 februari 1916. Av Konungen jämlikt lagen meddelat förbud må ej gälla längre än till och med sagda dag.»

Beträffande de skäl, som ligga till grund för ifrågavarande förslag, får utskottet hänvisa till propositionen.

*Utskottets
yttrande.*

Såsom framgår av propositionen har statens livsmedelskommission den 6 maj 1915 till Kungl. Maj:t avlätit en skrivelse, vari kommissionen — under framhållande av behovet att för såväl fläskproduktionens vidmakthållande som svinstammens bevarande förhindra nedslaktning av undermåliga svin och dräktiga suggor, — hemställt om utfärdande snarast möjligt av stadgande, avseende att förbjuda slaktning av synbarligen dräktiga suggor ävensom av andra svinkreatur, som väga mindre än 80 kilogram levande vikt, i offentligt slakthus, som omförmäles i § 3 av lagen den 10 oktober 1913 angående köttbesiktning och slakthus, ävensom i enskild slakteriinrättning, som omförmäles i § 1 av förordningen av samma dag och år angående exportslakterier samt andra enskilda, under offentlig kontroll ställda slakteriinrättningar. Vidare har till statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet från de under offentlig kontroll stående exportslakterierna i Malmö i anledning av förenämnda hemställan avlämnats en skrivelse, varuti på vissa grunder föreslagits införande av totalförbud för nedslaktning av suggor samt svin under 70 kilogram levande vikt, från vilket förbud dock i särskilda fall dispens skulle kunna meddelas.

På grund av vad sålunda förekommit har Kungl. Maj:t ansett, att åtgärder uti ifrågavarande angelägenhet borde vidtagas. Då emellertid den omfattning, som borde givas åt ett dylikt förbud, icke för närvarande kunnat med visshet avgöras samt det sålunda icke syntts vara

lämpligt eller möjligt att redan nu framlägga ett i detalj utarbetat förslag till bestämmelser i förevarande syfte, har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att lämna Konungen rätt att om förhållandena det oundgängligen påkalla stadga förbud i vissa fall mot slaktande av svin och saluhållande av slaktat svin.

Vid behandling av föreliggande spörsmål har utskottet funnit så stora betänkligheter möta emot ett statligt ingripande av ifrågavarande beskaffenhet, att ett dylikt syntes utskottet böra ifrågasättas endast i fall, då föreliggande omständigheter göra det oavvisligen nödvändigt med hänsyn till fläskkonsumtionens tryggande för landets behov. Av den utredning som förebragts i propositionen, har utskottet ej kunnat förvissa sig om att ett dylikt behov för närvarande verkligen föreligger eller kan väntas komma att framträda under den tid den föreslagna lagen skulle komma att gälla. Av livsmedelskommissionens ovanberörda skrivelse, som legat till grund för propositionen, framgår allenast, att »en tendens att bringa till slakt icke blott fullgödda svin, utan även undermåliga svin och dräktiga suggor» kunnat förmärkas. Att en sådan nedslaktning av undermåliga eller för svinstammens bevarande behövliga djur äger rum i en omfattning, som är ägnad att ingiva farhågor, har däremot icke av kommissionen påvisats. Vid sådant förhållande samt då den tid nu nalkas, när en ny skörd kommer att tillföra landet ökad fodertillgång, varigenom benägenheten att nedslakta såväl undermåliga gödsvin som avelsdjur torde väsentligen minskas, har utskottet redan av anförda skäl dragit i betänkande att tillstyrka bifall till Kungl. Maj:ts förslag.

Härtill kommer, att det lär kunna ifrågasättas, huruvida syftet med den föreliggande propositionen kan vinnas på den av Kungl. Maj:t föreslagna vägen, utan att svinägarna samtidigt tillfogas ekonomiskt avbräck. Beträffande gödsvin torde det under normala förhållanden ligga i svinägarens eget intresse att ej nedslakta eller avyttra svinet, så länge det är undermåligt, då det i sådant tillstånd lär lämna sämre ekonomiskt utbyte. Vidkommande åter avelsdjur torde dessa i regel hava så stort värde för svinuppfödarna, att de ej nedslaktas utan särskilt tvingande omständigheter. När undermåliga svin eller modersuggor under nu rådande förhållanden nedslaktas, lär det därför kunna antagas, att detta såsom regel beror på att de för närvarande rådande ovanligt höga foderprisen göra det ekonomiskt ofördelaktigt att behålla svinen. Att genom lagbud tvinga svinuppfödarna härtill skulle vid sådant förhållande knappast vara förenligt med rättvisa och billighet. Före-

dragande departementschefen framhåller också, att dispens från förbudet må kunna meddelas, om icke ägaren har tillgång till foder för svinet. Då denna förutsättning emellertid, som sagt, torde vara den vanliga anledningen till nedslaktningen, lär det kunna vara att förvänta, att undantag från förbudet skulle komma att meddelas i en utsträckning, som i stort sett gjorde hela lagstiftningens syfte förfelat.

Utskottet vill vidare framhålla, att fastställandet av en generell viktgräns, under vilken nedslaktning av gödsvin ej finge ske, torde erbjuda stora svårigheter, då djurens förmåga att tillgodogöra sig fodret, vilken förmåga givetvis härvid måste tagas i betraktande, enligt vad erfarenheten utvisar är mycket varierande. I propositionen har också uttalats, att åsikterna om, var denna gräns lämpligen bör sättas, på sakkunnigt håll äro delade.

Därest en lagstiftning av nu förevarande art överhuvud taget bör komma till stånd, torde det slutligen enligt utskottets mening kunna ifrågasättas, huruvida densamma icke, såsom livsmedelskommissionen föreslår, borde begränsas till slakt, som utövas vid offentliga slakthus samt enskilda, under offentlig kontroll stående slakterier. Emot ett generellt förbud torde i övrigt betänklighet möta redan med hänsyn till den synnerligen stora svårighet, som skulle uppstå vid en effektiv kontroll över lagens efterlevnad.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att Kungl. Maj:ts förevarande proposition icke måtte av riksdagen bifallas.

Stockholm den 19 maj 1915.

På lagutskottets vägnar:

ALBERT PETERSSON.

Reservationer:

av herr *Lindhagen* samt

av herr *Persson* i Norrköping, som anför:

Framställningen från statens livsmedelskommission om den flerstädes här i landet framträdande tendensen att bringa till slakt icke blott fullgoda svin, utan även undermåliga svin samt dräktiga suggor, är värd allvarlig uppmärksamhet och noggrant beaktande. Som en följd av dylik påtalad nedslaktning uppstå nämligen ödesdigra följder av olika slag. Fläskpriset kommer att stiga till en orimlig höjd och fara för fläskbrist uppstår. Detta verkar i hög grad menligt och tryckande för konsumenterna, och hur det skulle verka i händelse av att vårt land i denna allvarliga tid tilläventyrs skulle komma i ett sådant läge, att en allmän mobilisering icke kunde undvikas, låter sig lätt tänka. Utskottet förklarar visserligen sig icke ha blivit förvissat om att någon sådan nedslaktning av undermåliga eller för svinstammens bevarande behövliga djur äger rum, men någon utredning eller bevisning om motsatsen föreligger ännu mindre. Utskottet har, som synes av dess betänkande, stött sig enbart på lösa antaganden. Under sådana förhållanden torde livsmedelskommissionens uppgifter, som förövrigt bestyrkts av flera på området sakkunniga, böra för riksdagen äga företräde i beviskraft.

I slutet av sitt utlåtande säger utskottet: »Därest en lagstiftning av nu förevarande art överhuvud taget bör komma till stånd, torde det slutligen enligt utskottets mening kunna ifrågasättas, huruvida densamma icke, såsom livsmedelskommissionen föreslår, borde begränsas till slakt, som utövas vid offentliga slakthus samt enskilda, under offentlig kontroll stående slakterier.» Här synes utskottet ha gjort ett medgivande om att ifrågasatt statsingripande i vissa fall kan vara erforderligt. Att under sådana förhållanden yrka avslag på det förevarande lagförslaget och därigenom förhindra varje erforderlig åtgärd, hur nödvändig den än under den utomordentliga tid intill dess riksdagen åter samlas kunde finnas vara, är uppenbarligen inkonsekvent och kan medföra allvarliga skador. Så mycket mindre betänkligheter emot den ifrågasatta lagen torde föreligga, som den blott är av provisorisk art och därjämte enbart

innebär en rätt för Kungl. Maj:t att handla i erforderliga fall. Den månhet om särskilt jordbrukarna och producenterna, som den nuvarande regeringen ådagalagt allt sedan krisens början, borde även för lantmännen vara tillräcklig garanti för att icke den ifrågasatta rätten av Kungl. Maj:t kommer att användas på något sätt, som går deras skäligen berättigade intressen för nära, samt att lagen även i övrigt kommer att handhavas på ändamålsenligt och lämpligt sätt.

På grund av det ovan anförda yrkas,

att Kungl. Maj:ts förevarande proposition måtte av riksdagen bifallas.